

مراقبت از استومی در کودکان:

تعریف استوما:

قسمتی از روده را به وسیله یک سوراخ به خارج از شکم باز می‌کنند (به نام "استوما") و یک کیسه در خروجی آن سوراخ قرار می‌دهند تا دفع مدفوع از طریق آن صورت گیرد که به آن "کلستومی" می‌گویند. کلستومی معمولاً موقت است (حدود ۳ تا ۴ ماه) و پس از عمل دوم برداشته می‌شود و کودک به وضعیت معمول خود بازمی‌گردد.

گاهی اوقات کودک دچار سوء تغذیه است و ممکن است نتواند جراحی را تحمل نماید. به همین دلیل، جراحی تا زمانی که وضعیت جسمانی او بهبود یابد، به تعویق می‌افتد. عمل دوم زمانی انجام می‌شود که کودک ۸ تا ۱۰ کیلوگرم وزن داشته باشد و سن او تقریباً بین ۶ تا ۱۳ ماهگی باشد. برای بهبود تغذیه، غذاهایی با فیبر کم، پر کالری و پر پروتئین داده می‌شود.

(۱)

توضیح: فیبر، بخشی از گیاهان است که در بدن انسان قابل

هضم نیست، اما برای سلامتی انسان لازم است، زیرا باعث حرکت روده و دفع می‌شود و از یبوست و ایجاد سرطان جلوگیری می‌کند. اما در بیماری فعلی کودک شما باید به مقدار کمتری مصرف شود. فیبر در لوبیا، بروکلی، هویج، نخود، بادمجان، کلم، چغندر، قارچ، سیب‌زمینی با پوست، کدو تنبل، نخودفرنگی، ریواس، اسفناج، سیب، موز، توت‌ها، میوه‌های خشک از قبیل: انجیر خشک، کشمش، خرما، برگه زرد آلو و میوه‌های تازه مثل: کیوی، پرتقال، گلابی، گوجه برقانی و آلو، سبوس غلات، نان‌های سبوس‌دار، آجیل‌ها از قبیل: بادام، بادام زمینی، گردو و فندق دیده می‌شود و شما باید تا حد امکان مصرف این مواد را برای کودک محدود سازید.

غذاهای پر پروتئین: در انواع گوشت‌ها (گوشت مرغ، ماهی، گوشت قرمز و...)، لبنیات و تخم‌مرغ وجود دارد.

(۲)

غذاهای پر کالری: شامل سیب‌زمینی، نان، برنج، ماکارونی و چربی‌ها است.

اگر لازم باشد ممکن است محلول‌های تغذیه‌ای (نه فقط سرم‌های معمولی) از طریق ورید به کودک تزریق شود. اگر کودک تب، استفراغ، تنگی نفس و تحریک‌پذیری داشت سریعاً پرستار مطلع سازید. برای پیشگیری از آلودگی زخم ناحیه شکم توسط ادرار، پوشک شیرخوار باید پایین‌تر از ناحیه پانسمان بسته شود.

مشکلاتی که ممکن است با آن مواجه شوید، شامل: خونریزی، تنگی استوما، عدم دفع گاز و مدفوع، و پرولاپس (بیرون‌زدگی روده از استوما) می‌باشد که تمام این عوارض توسط پزشک درمان خواهد شد.

(۳)

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت دفتر پرستاری)

استومی در کودکان

- ✓ پوست اطراف استوما نباید قرمز و ملتهب باشد، یا خراش و زخم داشته باشد.
- ✓ برای پیشگیری از التهاب و قرمزی پوست اطراف استوما می‌توانید از پماد زینک اکساید استفاده کنید. حفاظت از اطراف پوست استومی، از جنبه‌های اصلی مراقبت است.
- ✓ علایم و نشانه‌های اسهال، یا دهیدراسیون (کم‌آبی) را خصوصاً در شیرخواران و کودکان بررسی کنید. علایم شامل: خشکی دهان، کاهش ادرار، گرم شدن بدن، احساس تشنگی زیاد و بی‌حالی می‌باشد.
- ✓ اگر هر گونه تغییری مربوط به استوما یا خروجی آن، مانند: آسیب پوستی، مدفوع نواری شکل، اسهال، خونریزی، عدم دفع مدفوع، یا نفخ، یا پرولاپس استوما را مشاهده نمودید سریعاً اطلاع دهید.

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:
آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲، مرکز طبی کودکان
وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)
<http://chmc.tums.ac.ir>

برای حمام کردن به این نکات توجه شود:

- ✓ آب خیلی گرم نباشد.
- ✓ استوما، حس ندارد؛ از فشار، ضربه، و صدمه به آن پرهیز شود. از کشیدن اشیاء تیز و دستمال زبر بر آن خودداری شود.
- ✓ هنگام تعویض کیسه استومی، به آرامی چسب را جدا کنید.
- ✓ پوست اطراف استوما را با تمیزکننده مناسب، با آب و شامپو ملایم (شامپو بچه) بشویید و به آرامی خشک نمایید (برای خشک کردن سعی کنید حرکات گذاشتن و برداشتن را انجام دهید نه اینکه حوله را روی پوست بکشید).
- ✓ استوما و وضعیت پوست اطراف آن را مشاهده کنید. در صورت مشاهده وضعیت غیرطبیعی سریعاً به پرستار کودکان اطلاع دهید.
- ✓ رنگ استوما باید صورتی باشد. اگر رنگ استوما تیره بود، یا به نظر می‌رسید که فاقد خون و رنگ‌پریده است غیرطبیعی است.